

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
7825-23

meddelad i Stockholm den 7 februari 2025

KLAGANDE

AA

Ombud: Jur. dr Sebastian Wejedal
Crusner Advokatbyrå AB
Ullevigatan 19
411 40 Göteborg

MOTPART

Polismyndigheten
102 26 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 22 november 2023 i mål nr 3902-23

SAKEN

Återkallelse av förordnande som ordningsvakt

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen bifaller överklagandet, upphäver kammarrättens avgörande och fastställer förvaltningsrättens avgörande.

BAKGRUND

1. Ett krav för att en person ska få förordnas som ordningsvakt är att han eller hon med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppdraget. Om en ordningsvakt inte längre uppfyller kravet på lämplighet får Polismyndigheten återkalla förordnandet.
2. Polismyndigheten beslutade att återkalla AAs förordnande som ordningsvakt med hänvisning till att han inte uppfyllde kravet på lämplighet. I beslutet angavs följande. AAs bror ingår i ett kriminellt nätverk som sysslar med bl.a. narkotikaförsäljning och som bedöms besitta ett stort våldskapital. AA var fram till nyligen folkbokförd på samma adress som brodern och bröderna har regelbunden kontakt med varandra. Det finns en risk för påverkan och för lojalitetskonflikt med myndighetens uppdrag.
3. AA överklagade till Förvaltningsrätten i Göteborg som biföll överklagandet och upphävde Polismyndighetens beslut. Förvaltningsrätten uttalade att till grund för ett beslut att återkalla ett förordnande som ordningsvakt måste läggas objektiva konstaterbara fakta. Enligt domstolen hade Polismyndigheten inte kunnat peka på några konkreta händelser eller andra uppgifter som styrkte att AAs förhållande till brodern medförde risk för att AA utsattes för påverkan eller risk för lojalitetskonflikt med Polismyndighetens uppdrag. Det fanns därför inte grund för att återkalla hans förordnande.
4. Polismyndigheten överklagade till Kammarrätten i Göteborg som upphävde förvaltningsrättens dom och fastställde myndighetens beslut. Kammarrätten ansåg att utredningen sammantaget visade att det fanns en sådan risk för påverkan och lojalitetskonflikter som medförde att AA inte uppfyllde det höga lämplighetskrav som ställs på en ordningsvakt.

YRKANDEN M.M.

5. AA yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva kammarrättens avgörande och fastställa förvaltningsrättens avgörande. Han anför följande.
6. Under uppväxten bodde han tillsammans med sin bror i föräldrahemmet. Brodern flyttade hemifrån utan att anmäla ny folkbokföringsadress och var således under en period felaktigt folkbokförd i föräldrahemmet. Han tar avstånd från sin brors livsstil och har endast sporadisk kontakt med honom, främst i samband med större familjesammankomster.
7. *Polismyndigheten* anser att överklagandet ska avslås och anför följande.
8. Om personer med kopplingar till organiserad brottslighet förordnas som ordningsvakter innebär det risker för allvarlig samhällsskada. Det finns en överhängande risk att organiserad brottslighet försöker infiltrera eller påverka säkerhetsbranschen. Generellt bör det vara tillräckligt att en närstående till ordningsvakten har kopplingar till ett kriminellt nätverk för att förordnandet ska kunna återkallas, i vart fall om det finns en geografisk närhet mellan ordningsvakten och den närstående eller nätverket. I denna bedömning kan uppgifter om kontakten mellan ordningsvakten och den nätverkskriminelle utgöra förmildrande eller försvårande omständigheter. Det bör inte krävas att den enskilde bevisligen har missbrukat sin ställning eller tidigare hamnat i lojalitetskonflikt för att närståendeförhållandet ska anses innebära att personen inte är lämplig för uppdraget som ordningsvakt.
9. I det nu aktuella fallet medför familjebandet i sig och att bröderna bor i samma stad en risk för lojalitetskonflikter och påverkan. Påtryckningar kan komma såväl från AAs bror som från medlemmar i broderns nätverk. Det kan inte presumeras att kontakten mellan bröderna upphörde helt så snart de

fick skilda folkbokföringsadresser och det framgår av AAs egna uppgifter att han har viss kontakt med sin bror.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i Högsta förvaltningsdomstolen

10. Frågan är om det finns grund för återkallelse av ett förordnande som ordningsvakt på grund av förhållanden som är hänförliga till en person i ordningsvaktens närhet.

Rättslig reglering m.m.

11. Den 1 januari 2024 ersatte lagen (2023:421) om ordningsvakter den tidigare gällande lagen (1980:578) om ordningsvakter. Beslutet att återkalla AAs förordnande meddelades dock innan den nya lagen trädde i kraft och 1980 års lag är därför tillämplig i målet.
12. Enligt 4 § i 1980 års lag får endast den förordnas till ordningsvakt som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppdraget. Av 9 § första stycket framgår att Polismyndigheten får återkalla förordnandet om en ordningsvakt inte längre uppfyller de villkor som anges i 4 §. Bestämmelserna motsvaras av i huvudsak likalydande bestämmelser i 9 och 11 §§ i den nya lagen.
13. I förarbetena anges att det med hänsyn till ordningsvaktsuppdragets karaktär bör ställas relativt höga krav vid lämplighetsprövningen (prop. 1979/80:122 s. 67 och prop. 2022/23:91 s. 49).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

14. Av 4 och 9 §§ i 1980 års lag om ordningsvakter framgår att lämplighetsprövningen, såväl vid ansökan om förordnande som ordningsvakt som i ärenden om återkallelse av ett sådant förordnande, ska avse ordningsvakten själv. Det som ska bedömas i ett ärende om återkallelse är alltså om ordningsvakten genom sitt agerande, eller på grund av andra omständigheter som kan knytas till honom eller henne, inte längre uppfyller kravet på personlig lämplighet.
15. Att prövningen ska avse ordningsvakten själv utesluter inte att även omständigheter hänförliga till andra personer, såsom nära anhöriga och andra personer i ordningsvaktens omgivning, kan beaktas vid bedömningen. Enbart det förhållandet att en sådan person är kriminellt belastad eller ingår i ett kriminellt nätverk kan dock inte läggas till grund för slutsatsen att ordningsvakten inte är lämplig för uppdraget. För att så ska vara fallet måste det finnas konkreta omständigheter som talar för att ordningsvaktens koppling till personen i fråga gör att ordningsvaktens lämplighet kan ifrågasättas.
16. De konkreta omständigheter som Polismyndigheten har åberopat som grund för att återkalla AAs förordnande är att hans bror ingår i ett kriminellt nätverk, att bröderna tidigare har varit folkbokförda på samma adress och fortfarande bor i samma stad samt att bröderna har kontakt med varandra. Det har dock inte påståtts att AA har umgåtts med sin bror i kriminella miljöer eller i andra olämpliga sammanhang. Det har inte heller påståtts att det har förekommit något försök till påverkan eller uppstått någon konkret lojalitetskonflikt, och än mindre att AA då skulle ha låtit sig påverkas eller ha agerat illojalt i förhållande till sitt uppdrag som ordningsvakt.
17. Enligt Högsta förvaltningsdomstolen kan, utifrån de omständigheter som Polismyndigheten har hänvisat till, inte den slutsatsen dras att AA

inte är lämplig för uppdraget som ordningsvakt. Överklagandet ska därför bifallas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Kristina Ståhl, Thomas Bull, Leif Gäverth och Mats Anderson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Ragnar Fahlin Strömberg.